

CROMO Medkulturni čezmejni modul – dopolnilo EKL 15+

MEDKULTURNA KOMPETENCA KOT (KROS)KURIKULARNI CILJ

europa

Katja Pavlič Škerjanc, Izola, 12/9 - 2008

Zavod Republike Slovenije za šolstvo

ZNANKE ALI NEZNANKE?

- **Kultura**
 - Intrakulturalne in interkulturalne (značilnosti, razlike...
- **Komunikacija**
 - Vrerblna, paraverbalna, neverbalna, ekstraverbalna
- **Kompetenca – zmožnost**
 - Medkulturalna zmožnost
- **Portfolij(j)o**
 - Jezikovni portfoli(j)o
- **Kurikulum**
 - Kroskurikularni cilj
- **Posodobitev ciljev učenja tujih jezikov** – sodobni pristopi k učenju in poučevanju tujih jezikov
 - Vloga **materinščine** pri učenju/poučevanju tujih jezikov

CROMO - učno orodje za refleksijo...

**Medkulturni čezmejni modul – dopolnilo
Evropskemu jezikovnemu listovniku 15+
(*Crossborder Module for European Language
Portfolio 2007*)**

Nastal je kot skupni projekt šolskih ministrstev
Avstrije, Italije in Slovenije.

CROMO:

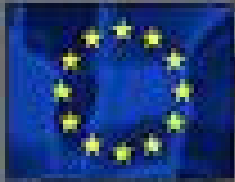
- vrednoti medkulturne izkušnje,
- in razvija metakognitivne jezikovne strategije.

V fazi pilotiranja je povezal srednje šole na tem
področju, v Sloveniji pa tudi šole iz drugih delov
države (EO).

ZGRADBA MEDKULTURNEGA MODULA

- 1. DEL: Moje izkušnje (Po mojih izkušnjah)**
(raziskovanje medkulturnih izkušenj)
- 2. DEL: Moj odziv (Kako se odzivamo)**
(razmišljanje, izražanje lastnih stališč
ob medkulturnih izkušnjah)
- 3. DEL: Kaj se učimo ...**
(vrednotenje napredka pri razvijanju
medkulturne zmožnosti)

the main difference between
Europe and USA

prikk:)

Od ksenofobije in izoliranosti k alofiliji...

- Kakovost zasebnega in poklicnega življenja posameznika v današnjem vse bolj povezanem in soodvisnem svetu je vedno bolj odvisna od njegove zmožnosti za uspešno **medosebno** in **medkulturno** sporazumevanje. Marsikateri odnos, tako osebni kot delovni, marsikateri še tako dobro zastavljen poslovni projekt lahko propade zaradi navidezno drobnih in vsakdanjih, v resnici pa zelo pomembnih razlik v **komunikacijskih** navadah (INTERAKCIJE).

Od ksenofobije in izoliranosti k alofiliji...

- Učenje **vseh jezikov** – materinščine in tujih jezikov ter slovenščine kot učnega jezika - ima tudi medkulturne razsežnosti, kar pomeni, da je med cilji pomembno ne le razvijanje jezikovnih kompetenc, ampak tudi medkulturno ozaveščanje in razvijanje medkulturne kompetence, tj. zmožnosti za aktivno sožitje in uspešno delo v današnjem vedno bolj večkulturnem širšem in ožjem okolju.

- Medkulturni pristop je model poučevanja (jezika, materinščine ali/tujega oz. drugih/vseh predmetov), v katerem so poudarjene medkulturne dimenzije. Temelji na **induktivnem** pristopu, ki mu je izhodišče dijak s svojimi resničnimi življenjskimi izkušnjami, posrednimi in neposrednimi. Učenje je torej le del dijakovih **vsakodnevnih** izkušenj. Pri tem se povezave vzpostavljajo z vsemi dijakovimi izkušnjami, od njegovega zgodnjega otroštva do aktualne kulturne situacije. Na začetni stopnji so sestavni del dijakovih izkušenj - poleg domače kulture oz. kulture družine in prijateljev - še šola oz. njegov razred in sošolci ter njihovi kulturni rituali (pozdravljanje, rojstva, poroke, smrti, prazniki ipd.) ne glede na ciljni jezik posameznika in družbe kot celote.

Od ksenofobije in izoliranosti k alofiliji...

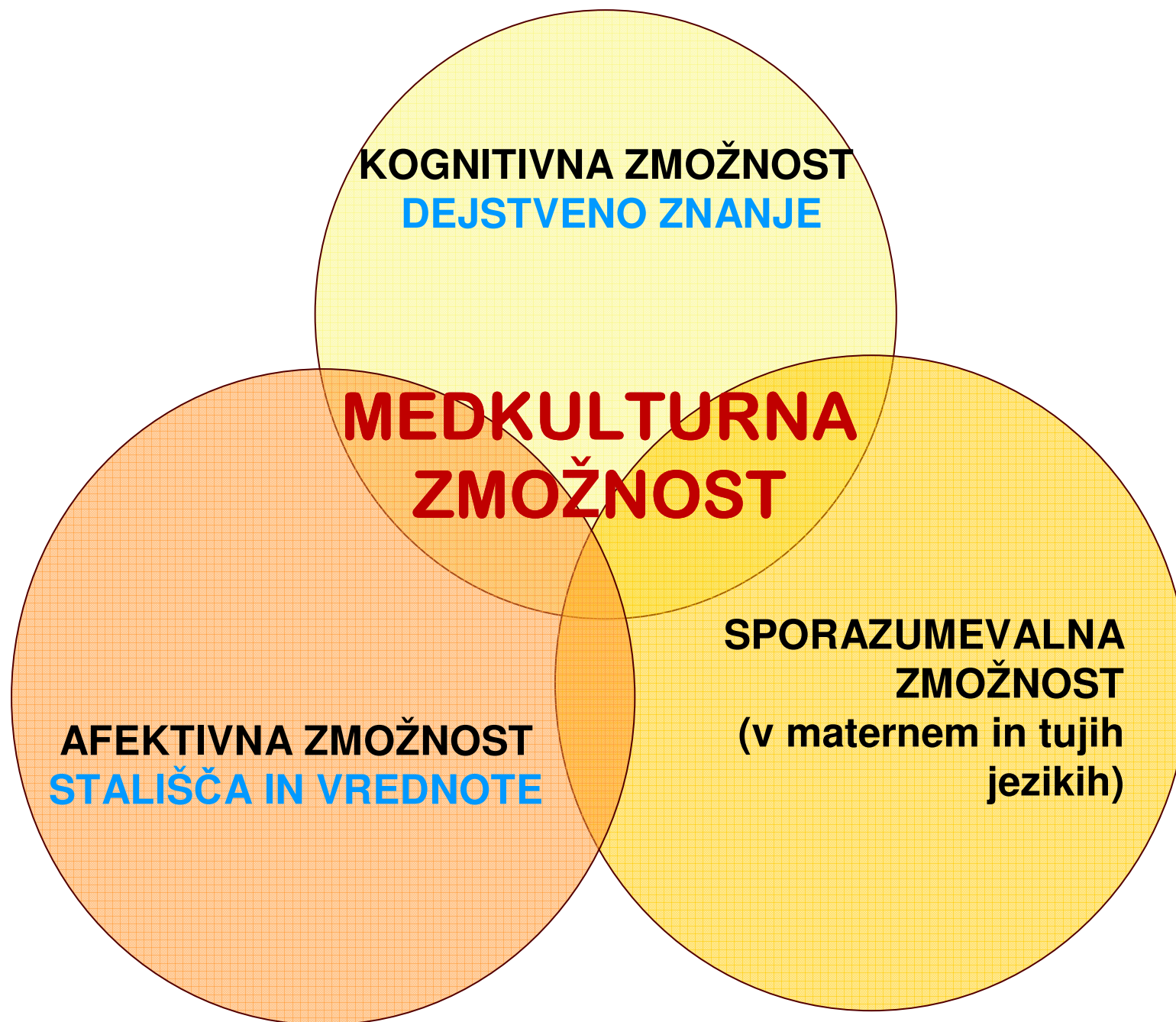
- Razvijanje medkulturne zmožnosti namreč pomeni uzaveščanje obstoja in spodbujanje razumevanja razlik in podobnosti med kulturami ne glede na jezik.
- **Kulturna zmožnost ne pomeni zgolj strpnega vedenja do drugih in drugačnih, ampak proaktiven odnos, ki večkulturno okolje doživlja in sprejema kot vir osebne in profesionalne rasti.**

MEDKULTURNA ZMOŽNOST V ŠOLI...

Trije koraki, v naslednjem zaporedju:

ZAVEDANJE/O-(U-)ZAVEŠČANJE – ZNANJE – VEŠČINA

1. Poskrbite, da se bodo dijaki **zavedali**, da se od mnogih ljudi razlikujejo v družbenem vedenju in domnevah (medosebne in medkulturne razlike). – **razvijanje medkulturne občutljivosti – uzaveščanje/ozaveščanje...**
2. Pomagajte jim, da se bodo naučili **prepoznati** razlike med ljudmi iz različnih kultur.
3. Naučite jih **veščin** učinkovitega sporazumevanja s pripadniki različnih kultur,

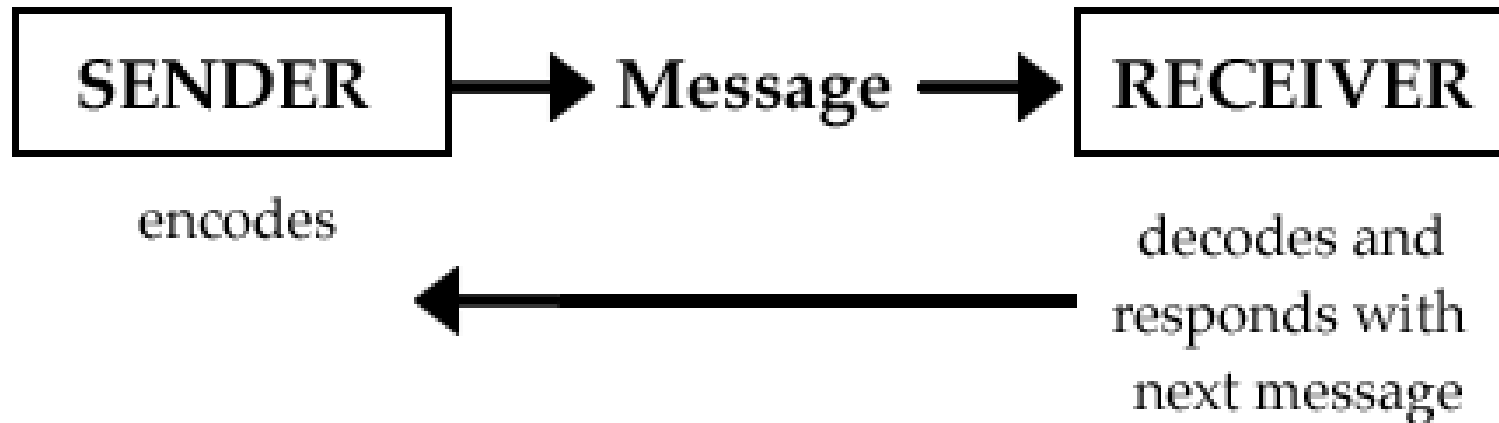
Nesporazumi v medkulturni komunikaciji

Nesporazumi v medkulturni komunikaciji so lahko

- **verbalne**,
- **paraverbalne**,
- **neverbalne**,
- **ekstraverbalne** narave.

- Na **verbalnem** nivoju lahko nesporazum povzročijo jezik (obvladovanje jezika), njegova interpretacija, npr. tabuji in posebne formule govora (spoštovanje, sprejem, itd.).
- **Paraverbalne** razlike in njihova interpretacija so lahko problem zaradi višine tona, jakosti, hitrosti govora, vrstnega reda govora in premorov.
- **Neverbalni** nesporazumi izhajajo iz govorice telesa, gest, očesnega kontakta, distance v prostoru, mimike,...
- **Ekstraverbalna** komunikacija zadeva čas, prostor, situacijski kontekst, dotik, vonj...

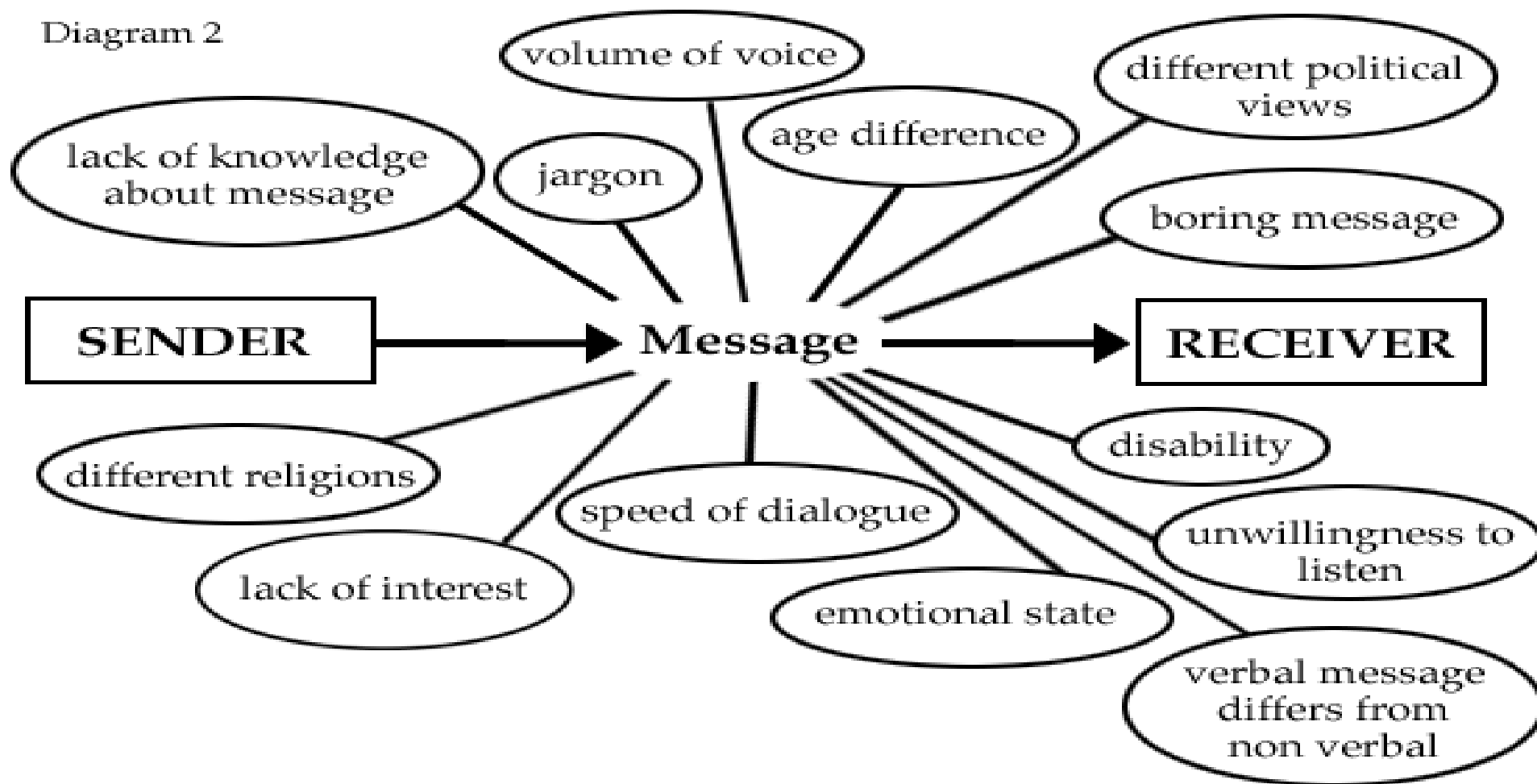
MEDKULTURNA KOMUNIKACIJA

KOMUNIKACIJA je lahko

- **Verbalna** – jezikovni simboli
- **Neverbalna** – nejezikovni simboli: govorica telesa, gestikulacija, glas (višina tona, glasnost, poudarki itd.), obleka, konformiranje z navadami in običaji itd.
- Okoli 65-70% sporočila prenesemo z neverbalnimi simboli (po mnenju nekaterih raziskovalcev celo vse do 93%!)

Diagram 2

V procesu komunikacije sporočilo pogosto ne doseže naslovnika. Razlogi za to so najrazličnejši.

Kaj je kultura, kaj so kulturni standardi?

Kulturni standardi so temeljne vrednote, jedro kulture.

Pomembni kulturni standardi:

- zaznava časa
- razumevanje javnega in zasebnega prostora
- gostota informacijskih mrež in instrumenti prenosa informacij
- distanca v moči
- kolektivizem – individualizem
- obravnavanje spolov in določanje vlog spolov
- preprečevanje negotovosti in pripravljenost tvegati

Kulturne razlike?

Šest temeljnih elementov/dejavnikov kulturnih razlik:

- Različni komunikacijski stili
- Različen odnos do (reševanja) konfliktov
- Različen odnos do dela (opravljanja nalog)
- Različni načini sprejemanja odločitev
- Različni odnosi do zasebnosti oz. javnosti
- Različna pojmovanja znanja

KLJUČNE KOMPETENCE

Kako jih razvijati:

- predmetno

(s posameznimi predmeti
oz. znotraj posameznih
predmetov)

- (kros)kurikularno

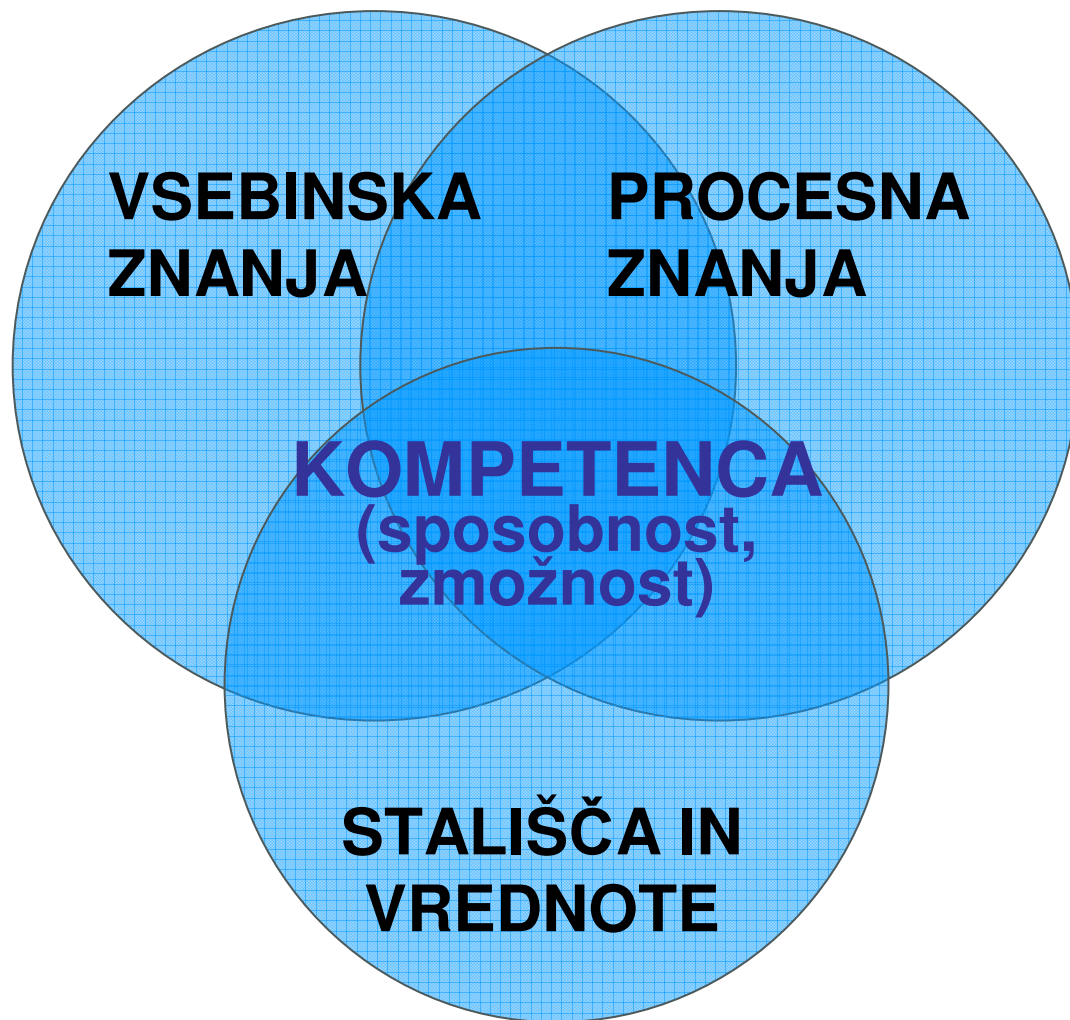
(na nadpredmetni ravni
oz. na ravni kurikula kot celote)

?

Priporočilo Evropskega parlamenta o
ključnih kompetencah za
vseživljenjsko učenje (18/12 – 2006)

1. Sporazumevanje v maternem jeziku
2. Sporazumevanje v tujih jezikih
3. Matematična kompetenca ter osnovne kompetence v znanosti (= naravoslovju) in tehnologiji
4. Digitalna pismenost
5. Učenje učenja
6. **Socialne in državljanske kompetence**
7. Samoiniciativnost in podjetnost
8. Kulturna zavest in izražanje

KOMPETENČNI PRISTOP

- **Deklarativna**
(vsebinska, dejstvena) znanja
- **Procesna in proceduralna znanja**
(miselni procesi in postopki)
- **Stališča in vrednote**

MEDKULTURNA ZMOŽNOST

(iz gradiv Sveta Evrope)

Komponente/sestavni deli **medkulture** **zmožnosti** so:

- **znanje**,
- **veščine** in
- **odnos**, ki temelji na
- **vrednotah**, ki jih posameznik ima kot pripadnik različnih družbenih skupin (različne socialne identitete posameznika).

MEDKULTURNA ZMOŽNOST/KOMPETENCA

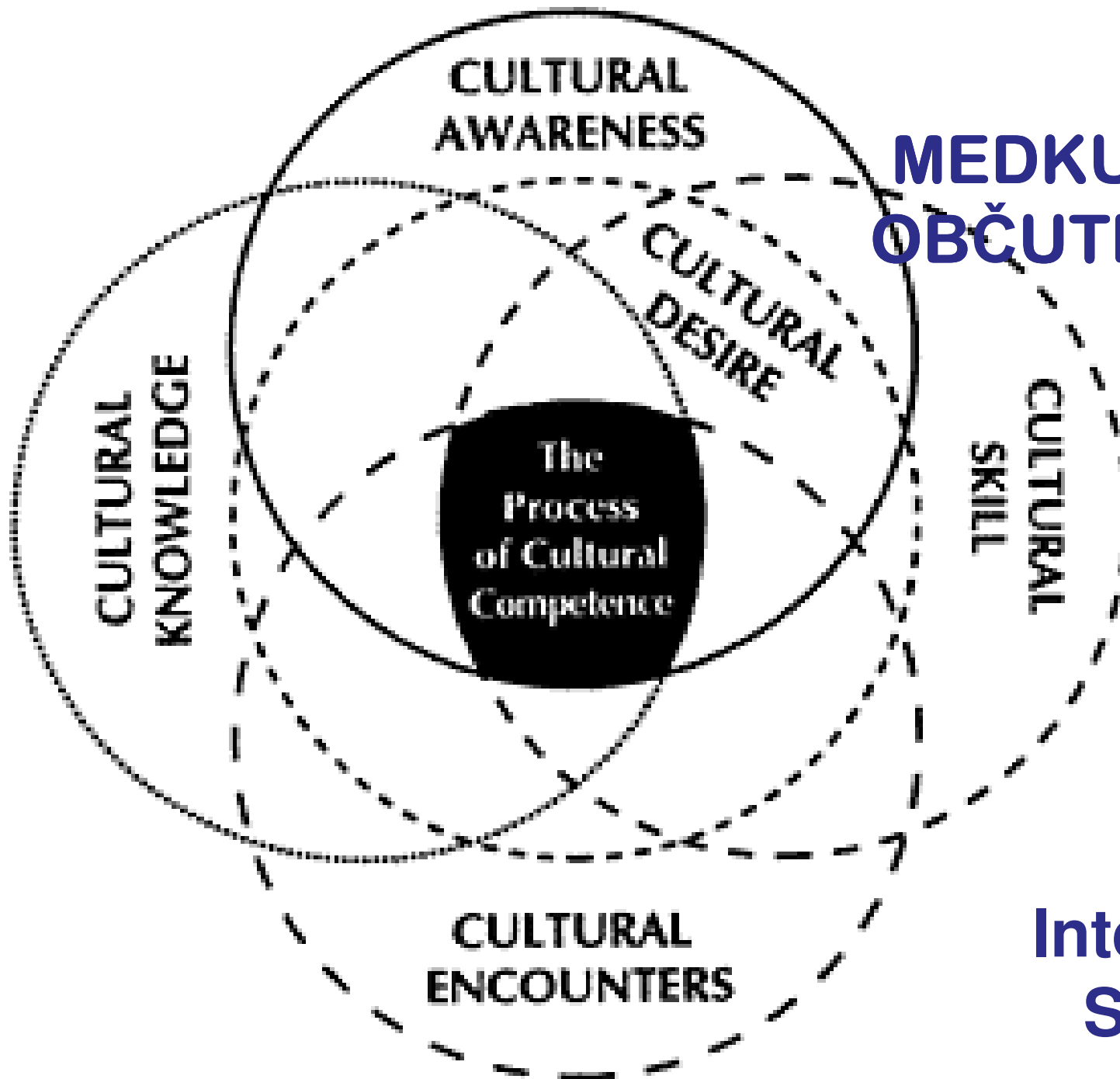
- **Deklarativno znanje** (poznavanje jezika in kulture)
- **Znati biti** (vzpostavitev in ohranjanje odnosa do lastne in tuje kulture)
- **Zmožnost “učiti se učiti”** (razviti nov sistem interpretiranja drugačnih kulturnih pomenov, simbolov, svetovnih nazorov in navad)
- **Znati ravnati** (zmožnost uspešne uporabe vseh zgoraj naštetih področij (znanje, stališča, načine interpretacije) v medkulturnih stikih)

(povzeto po Byram 1997)

Medkulturna zmožnost

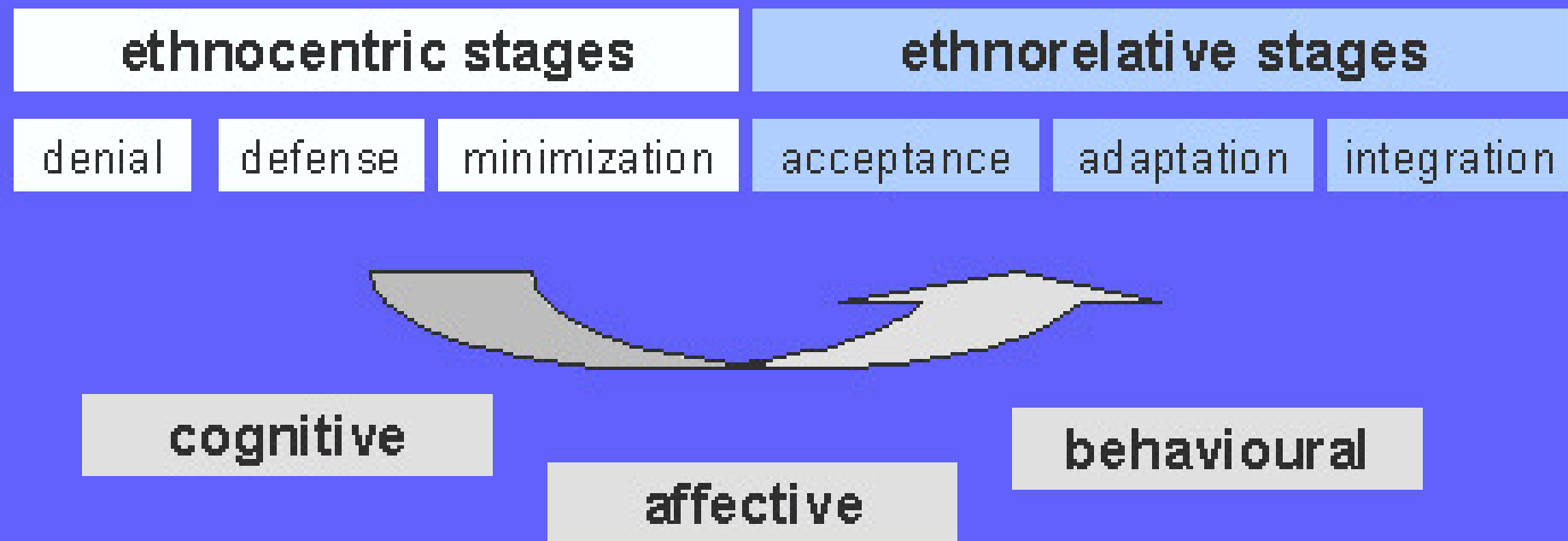
Oseba ima	dostop do izvirne kulture	nima dostopa do izvirne kulture
dostop do tuje kulture	integracija	asimilacija
nima dostopa do tuje kulture	separacija oz. segregacija	marginalizacija

MODEL MEDKULTURNE OBČUTLJIVOSTI

Model of
Intercultural
Sensitivity

The Developmental Model of Intercultural Sensitivity by Milton Bennett

OD ETNOCENTRIZMA K ETNORELATIVIZMU

Stopnja 1:

Se ne zaveda razlik – Nima izkušnje z razlikami

Stopnja 2:

Je etnocentričen

Stopnja 3:

Se ne zmeni za razlike

Poudarja podobnosti = Sprejema le sorodne značilnosti

Ima negativen odnos do razlik

Stopnja 4:

Vidi in prepoznava kulturne razlike

Sprejema kulturne razlike

Stopnja 5:

Se uči od drugih kultur

Se sporazumeva s pripadniki drugih kultur

Jih razume...

Stopnja 6:

Ima več kot en sam kulturni referenčni okvir